

Anne Franková (1929-1945): Deník Anne Frankové (1943 – 1944)

Struktura zkoušky:

- A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
- B. 1. Doba a místo (děje);
- 2. Kompozice;
- 3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
- 4. Námět, témata, hlavní motivy;
- C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti

(1)

Středa 10. března 1943

Milá Kitty,

včera večer nám vypadly pojistky a kromě toho neustále hřměla protiletická dělostřelba. Ještě jsem se nezbavila strachu před střílením a letci, téměř každý večer prchám k otci do postele. Je to dětinské, ale měla bys jednou něco takového zažít! Při tom rachotu nerozumíš vlastnímu slovu. Fatalistka paní van Daanová div neplakala a docela sklesle říkala: „Ach, to je hrozné, když se tak střílí!“ Neznamena to jinými slovy: „Mám takový strach!“? Ve dne se mi to nezdá tak strašné jako za tmy. Křičela jsem jako v horečce a prosila otce, aby zapálil svíčku. Ale byl neúprosný, světlo nebylo. Náhle začali střílet z kulometů, bylo to mnohem horší než dunění děl. Matka vyskočila z postele a k Pimově velké zlosti zapálila svíčku. Na jeho výtky rezolutně odpověděla: „Anne přece není starý voják jako ty!“ A basta!

Vypravovala jsem ti už o různých „stavech“ paní van Daanové? Je třeba, abys věděla o všem, co se děje v zadním domě. Jednoho dne slyšela zloděje, těžké kroky v podkroví, a dostala takový strach, že vzbudila svého muže. V té chvíli hluk ustal, takže pan van Daan mohl slyšet už jen hlasitý tlukot srdce své ženy. „Ach Putti (to je něžná přezdívka pana van Daana), jistě nám ukradli maso a luštěniny. A Petr? Je tu ještě?“ „Petra jistě neukradli. Neměj strach! A nech mě spát.“

Ale na spánek nebylo ani pomýšlení, protože strachem už nemohla usnout. Za několik dnů se celá rodina v noci zase vzbudila strašlivým hlukem. Petr šel s kapesní svítilnou na půdu, rozsvítil a hrr, rozběhlo se celé hejno krys. Teď, když jsme znali zloděje, nechali jsme Muši přes noc na půdě a nezvaní hosté se už neukázali, aspoň ne v noci. Před několika dny šel Petr večer na půdu pro nějaké noviny (bylo půl osmé a ještě dost světlo). Při sestupování ze schodů je potřeba přidržet se kraje otvoru. Petr, aniž se podíval, položil ruku na železo a... málem bolestí a leknutím spadl pozpátku ze schodů. Krysa ho kousla do ruky. Pyžamo měl zakrvácené a bílý jako stěna přišel s chvějícími se koleny dolů. Není divu, neočekávaně pohlavit krysu je hrozné, a k tomu ještě takové kousnutí... To je strašné!

Anne

(2)

Druhá polovina roku byla trochu lepší. Byla jsem holka v pubertě, ale brali mě spíš jako dospělou. Začala jsem přemýšlet, psát povídky a došla k závěru, že ostatní už se mnou nemají nic společného. Nemají právo vláčet mě sem a tam. Chtěla jsem se utvářet podle své vlastní vůle. Pochopila jsem, že s matkou už nemůžu vůbec počítat. To bolelo. Ale poznání, že otec by se nemohl nikdy stát mým důvěrníkem, mě zasáhlo ještě více. Nedůvěřovala jsem nikomu, jenom sama sobě.

Po novém roce pak druhá velká změna, můj sen... Ten mi odhalil moji touhu po chlapci. Nikoli po dívčím přátelství, nýbrž po chlapeckém. Našla jsem i štěstí sama v sobě samé, pod krunýřem mé povrchnosti a veselosti. Od té doby jsem se zklidnila. Teď žiju už jen z Petra, neboť na něm bude hodně záležet, co se se mnou stane dále.

Večer, když ležím v posteli a končím modlitbu se slovy: Děkuji ti za všechno to dobré a milé a krásné –, tak všechno ve mně jásá. Pak myslím na „to dobré“: na náš úkryt, na své zdraví, na celé své já; na „to milé“, co má příčinu v Petrovi, co je ještě malé a citlivé a co se oba ještě neodvažujeme pojmenovat – láska, budoucnost, štěstí. „To krásné“ – tím je míněn svět, příroda a širá krása všeho, všeho krásného dohromady.

Pak nemyslím na bídu, ale na krásu, která stále trvá. V tom do značné míry spočívá rozdíl mezi matkou a mnou. Její rada při těžkomyslnosti je: „Mysli na všechnu bídu ve světě a raduj se, že ji neprožíváš.“ Moje rada je: „Vyjdi ven do polí, do přírody a na slunce. Vyjdi ven a snaž se najít štěstí v sobě. Mysli na všechno krásné, co je ještě v tobě a kolem tebe, a buď šťastná!“

Podle mého mínění matka nemá pravdu, neboť co ti zbývá, jestli přece jen prožíváš bídu? Potom jsi ztracena. Naproti tomu já shledávám, že při každém trápení zbývá ještě něco krásného. Když to pozoruješ, objevuješ stále více radosti a nacházíš zase vyrovnanost. A kdo je šťastný, učiní šťastnými i ostatní. Kdo má odvalu a důvěru, nikdy nezhyne v neštěstí!